

Alexandru Jurcan

Fascinația și putreziciunea virtualului

Actorul Cosmin Stănilă a intrat cu dreptul pe planeta dramaturgiei cu *Toate lucrurile pe care mi le-a luat Alois*, un text despre o actriță invadată de Alzheimer, după care regizorul Andrei Măjeri a construit la Reactor un spectacol memorabil, care i-a adus actriței Emőke Kató bine-meritul premiu *UNITER*. Iată că acum se joacă la Teatrul Național din Cluj piesa *Cum s-a îndrăgostit domnul Gherase de Clara Smith*, scrisă de... Cosmin Stănilă și regizată de Doru Vatașul. Un subiect actual, acut, cu impostură și păcălitori păcăliți, totul în jurul internetului, care poate crea uneori și nocive devălmășii sentimentale.

Scenografia lui Adrian Balcău nu se concentrează pe camera bătrânului Gherase, ci pe fundalul dominat de pânza transparentă, magică, selenară, dincolo de care se nasc minuni, fantasmă, decepții, adică spațiul diafan al internetului, virusat de fascinația și putreziciunea virtualului. Spectatorii își caută încă locurile în sala *Euphorion*, în timp ce Gherase se plimbă prin camera sa. Revelația e stabilită: Cosmin Stănilă (Gherase) uimește. E chiar...

bătrân... tânărul actor, cu mișcări sacadate, tremur de buze, ticuri imperceptibile, voce tremurată, tonalități ridicate, barbă fumurie, chelie, pantaloni în carouri, papuci de casă, pulover – la vârsta „când te dor genunchii și îți mor prietenii”. A cunoscut-o pe Clara pe internet. Misterioasă și cameleonica față de 34 de ani invadează în mod furtiv existența lui Gherase. Ea locuiește în Ghana... dar ce contează? Iluzii, speranțe, discuții pe Google translate, poze – tot tacâmul. Ea (Sânziana Tarța) e senzuală, lascivă, locvace, sibilinică, versatilă, dornică să vină la el în România. Urmează faza interșanjabilității spațiale, grație convenției teatrale și inspirației regizorale. El trece dincolo de pânză, ea vine spre el. O năvălire empatică în ambele sensuri, din virtual în real. Clara făcând exerciții la bară, Clara cerând bani, Clara în rochia roșie incandescentă.

Mă străduiesc să evit spoilere, renunțând la atâtea observații care ar da în vileag deznodământul. De la început se instaurează un suspans solid, care creionează gradat umbra șantajului. Nu te poți gândi nicicum la întorsătura alunecoasă, insolentă.

Cum s-a îndrăgostit domnul Gherase de Clara Smith

Când ți se închide o ușă, ți se deschide alta... – dar dacă e malefică? Răsturnarea narativă e veridică, s-au mai cunoscut cazuri. Proiecțiile video accentuează ideea de documentar, în conivență cu ficțiunea. Ne aflăm pe un teritoriu minat și nu mai știm în cine să mai avem încredere.

Mi-ar fi plăcut ca spectacolul să se termine cu un sfert de oră mai devreme. Am asistat spre final la faze didactice, moralizatoare, redundante, explicative, care afectează eșafodajul rotund al textului, risipindu-se în secvențe facile. Personal cred că e un spectacol absolut necesar, un SOS calibrat, infuzat de umor, cu o prestație actoricească sublimă: Cosmin Stănilă construiește în prima parte un rol de compoziție demn de premiile *UNITER*.

Anca Șugar

Draga stea a vânzării de iluzii

Cum este să utilizezi pe cineva ca pansament? Oare banii merită chiar orice? Poate că a fi insensibil e mai ușor, dar oare e de preferat să ne pierdem umanitatea? Aceste întrebări pot fi lăsate în conștiință ca un ecou de *Cum s-a îndrăgostit domnul Gherase de Clara Smith* de Cosmin Stănilă, în regia lui Doru Vatașul (Teatrul Național din Cluj).

Protagoniștii, Clara Smith din Ghana, jucată de Sânziana Tarța, și Alexandru Gherase, interpretat de Cosmin Stănilă, încep o poveste de dragoste în regim depărtat, cu mijloace de comunicare online. Deși lumea nașterii idilei este una virtuală, sentimentele lui Gherase sunt reale cu toate că își mai amintește din când în când de nevasta lui decedată, Ileana. Cu pași mici dar siguri de seducție, ilustrată cu precizie de energia radiantă a Sânzianei Tarța, Clara reușește să îl facă pe Alexandru să se îndrăgostească de ea. Totuși, după ce cu călcăiele aprinse de amor, Alexandru ajunge să își vândă Dacia, adevărul e tot mai aproape de a fi dezvăluit. Până la urmă, domnișoara Smith recunoaște că e de fapt Tahiru Abdulai, un băiat african. Apoi, Cosmin Stănilă iese din rolul de Gherase și în stil brechtian ne pune în față

o lecție. Astfel, aflăm că el a scris piesa pentru a atrage atenția asupra bătrânilor, care cad ușor în plasa vânzătorilor de iubire iluzorie.

Melodia *All of me* de John Legend, care apare ori menționată, ori propriu-zis de-a lungul spectacolului, trimite tot la ideea de sacrificiu pe care un om disperat îl face doar pentru a vedea că unei persoane chiar îi pasă. Unii oameni sunt dispuși să dea totul pentru a fi și ei auziți și pentru a simți că mai există iubire.

Cum s-a îndrăgostit domnul Gherase de Clara Smith

Faptul că spectacolul s-a ținut în studioul *Euphorion* a adus publicul mai aproape de acea singurătate intimă din locuința unui bătrân, fiind vorba de o apropiere mai mare de public, comparativ cu sala mare a Naționalului. La senzația de familiaritate a contribuit și scenografia simplă dar de efect prin covorul, fotoliul roșu, lampa neagră și noptiera din spațiul de joc. Fotoliul nu este doar un loc al odihnei. Prin urmare, atunci când Alexandru își pornește Dacia, pentru a o vinde, e folosit, pe post de mașină, fotoliul roșu și lampa care e aprinsă de domnul Gherase. De menționat e și că fotoliul este roșu ca Dacia care apare pe afișul spectacolului.

Montarea reușește să îmbine tehnologia cu jocul actoricesc într-un mod armonios. Nu se observă disonanță dintre acțiune și diversele poze și filmulețe apărute pe ecran. Din contră, ceea ce vedem proiectat întărește faptul că atașamentul domnului Gherase rezistă în ciuda distanței, lucru important într-o societate în care și o mică depărtare este de multe ori o scuză penibilă a lășității de a lupta pe bune pentru ceva. Mai mult, platformele de întâlniri și promovarea promiscuității de către mass-media sunt factori care duc la a privi ființa umană ca pe un obiect pe care îl arunci când te-ai plictisit de el.

Cum s-a îndrăgostit domnul Gherase de Clara Smith este mai mult decât un spectacol. Este o întreagă radiografie a unei societăți consumeriste în care banul devine noua religie, iar sentimentele reale sunt călțate în picioare de niște indivizi a căror umanitate a ajuns o amintire din zona virtualului.